

Lapsivaikutusten

ennakkoarviointi (LAVA)

pähkinäkuoressa

Kuuluu vaikutusten ennakkoarvioinnin (EVA) perheeseen, jonka muita jäseniä ovat esimerkiksi

- ympäristövaikutusten
- sukupuolivaikutusten
- yritysvaikutusten
- talousvaikutusten

arvioinnit.

Millaisiin kysymyksiin LAVA voi vastata?

- Mitä tavoitellaan?
- Mitä ratkaisuvaihtoehtoja on?
- Mitä seurauksia eri vaihtoehdoilla on?
- Mikä vaihtoehto on lasten kannalta paras ja miksi?
- Millaiseen tietoon ehdotus perustuu? Entä mitä ei tiedetä?
- Onko ehdotuksella haitallisia seurauksia jollekin lapsiryhmälle?
- Mitkä ovat ennakoitavat vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?
- Mitä ristiriitaisia tai kilpailevia näkökulmia asiaan liittyy?

Tarkempi ohje:
unicef.fi/lapsivaikutukset

Miksi vaikutusten arviointia kannattaa tehdä?

Dokumentoi ja tekee näkyväksi

- valmisteluprosessin
- ratkaisuvaihtoehdot perusteluineen
- sen, millaisen tiedon varassa päätös tehdään.

Mahdollistaa

- keskustelun eri vaihtoehdoista
- parhaan vaihtoehdon valinnan
- negatiivisiin vaikutuksiin varautumisen.

LAVA on erityisen tärkeää silloin, kun vaikutukset

- kohdistuvat haavoittuvassa asemassa oleviin
- koskevat suurta joukkoa lapsia
- eivät ole yhteneväisiä eri lapsiryhmien kesken
- ovat pitkäkestoisia tai
- tilanne on uusi, eikä valmiita malleja ole.

Kuka LAVAa tekee?

Yleensä valmistelija yhdessä lapsiasioita tuntevan asiantuntijan kanssa. Laajoissa asioissa (strategia, ohjelma) tarvitaan työryhmä.

Lisäksi saatetaan tarvita tueksi joku, jolla on lasten, nuorten ja perheiden kuulemiseen sopivaa menetelmäosaamista (esimerkiksi nuorisotyöntekijä).

Toimijat ja toimintatapa voivat vaihdella esimerkiksi kunnan koon ja organisaatorakenteen mukaan.

Miksi lapsiin kohdistuvia vaikutuksia pitää arvioida erikseen?

- YK:n lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa.
- Lapsuus on herkkä kehitysvaihe: hyvien elinolosuhteiden rakentamiseen syytä kiinnittää erityishuomiota.
- LAVA kiinnittää huomion myös lasten ja perheiden moninaisuuteen.

Miten LAVAa tehdään?

1. Tunnista tarve ja arvioitava asia.
2. Kuvaa taustat, tavoitteet ja eri vaihtoehtojen perustelut.
3. Kerää olennainen tieto.
4. Kuule niitä, joita asia koskee.
5. Analysoi ja vertaile eri vaihtoehtojen vaikutuksia lasten oikeuksien toteutumiseen.
6. Tee yhteenveto ja tarvittaessa suositus etenemisestä.
7. Julkista arviointi. Tiedota asiasta, myös niitä, joita arvioinnissa on kuultu.
8. Kun päätös on tehty, seuraa ja arvioi toteutuneita vaikutuksia.

unicef
jokaiselle lapselle